

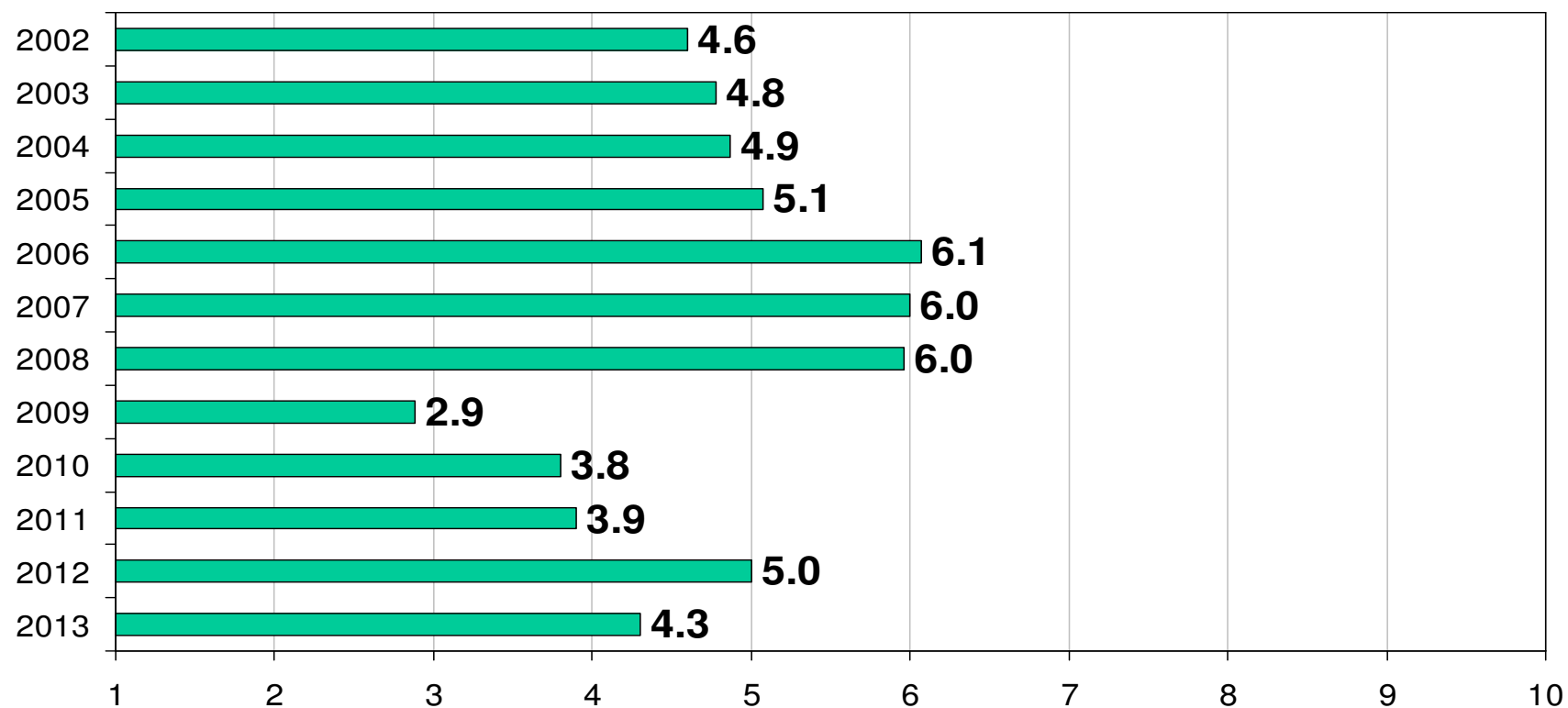
Varimajanduse levik Eestis 2013

Marje Josing

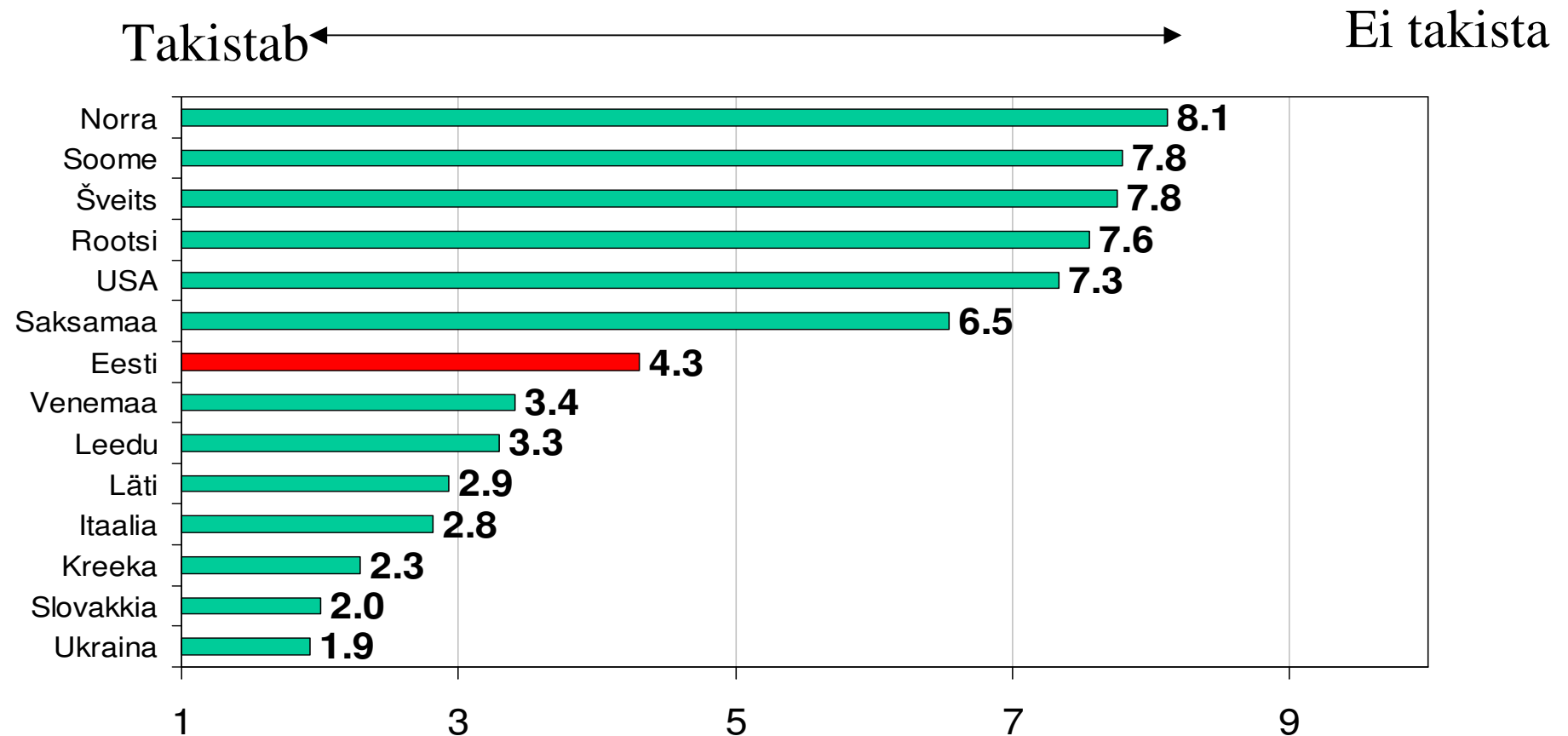
mai 2014

Kas varimajandus takistab/ei takista majandusarengut (Eesti ettevõtjate hinnang punktides)

Takistab ← → Ei takista

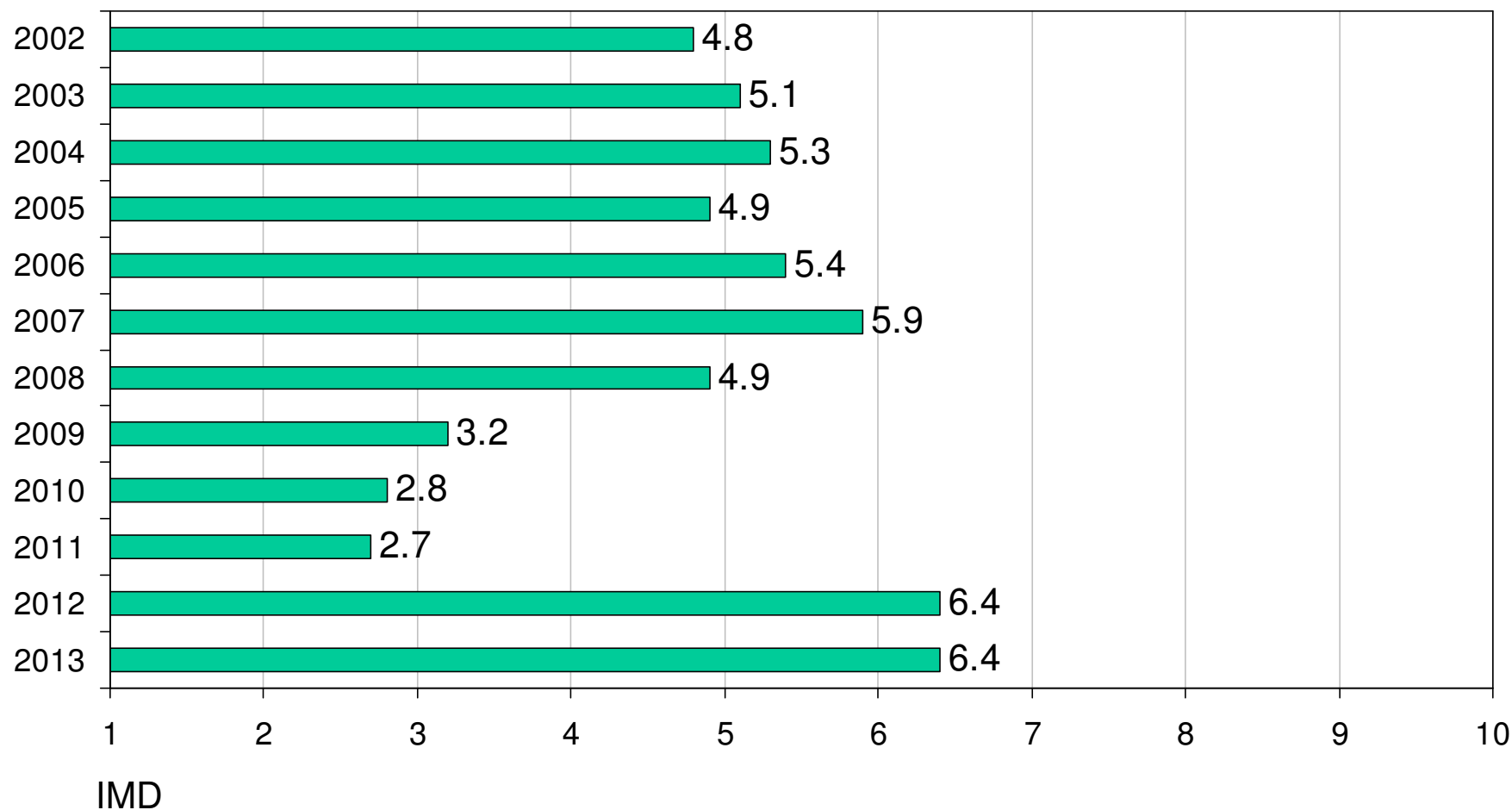
Kas varimajandus takistab/ei takista majandusarengut (2013, Eesti ettevõtjate hinnang punktides)

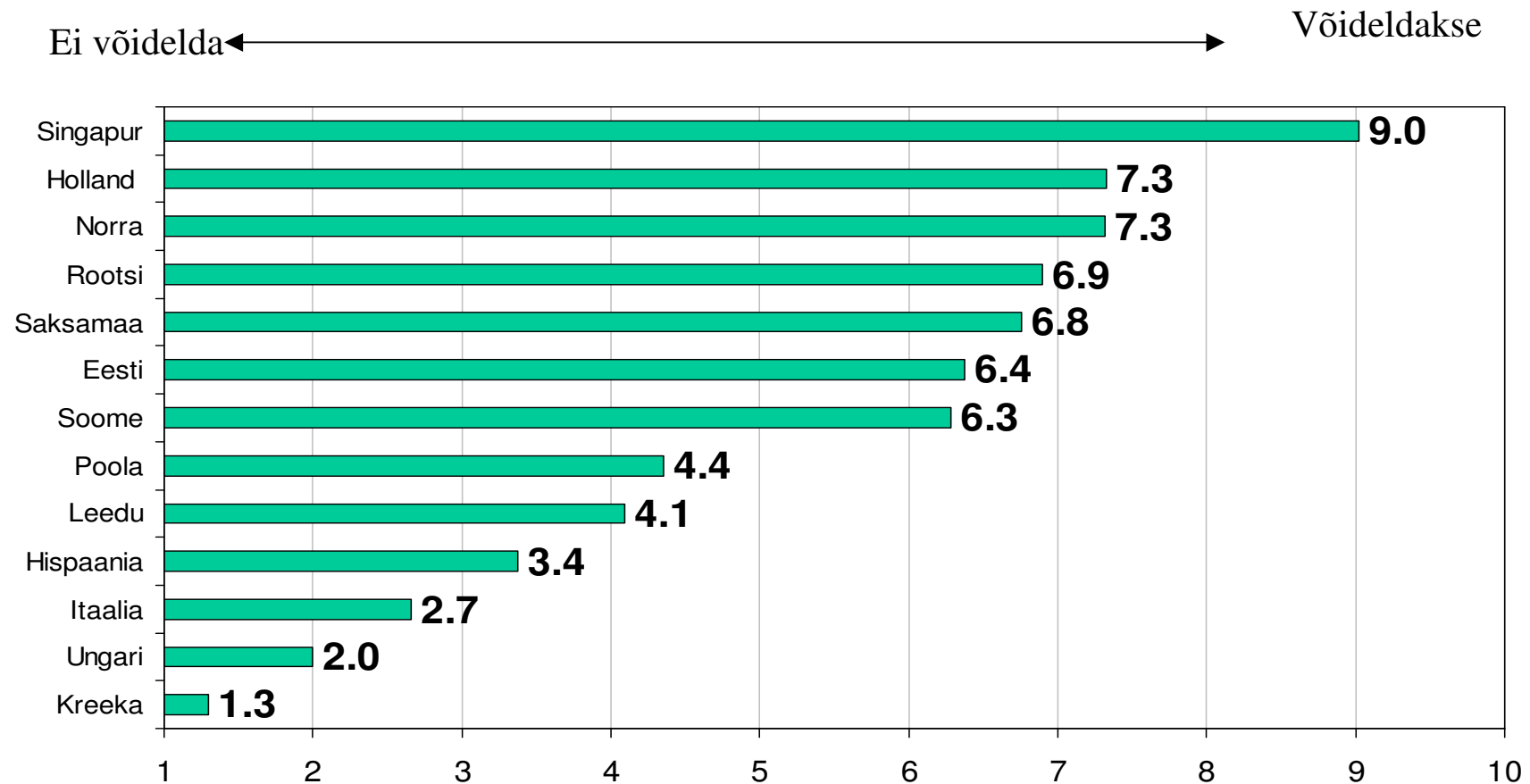
Eestil 2013. aastal IMD reitingus 60-st riigist 34. koht

Maksudest kõrvalhoidmisega võideldakse/ei võidelda (2013, ettevõtjate hinnang)

Ei võidelda ← → Võideldakse

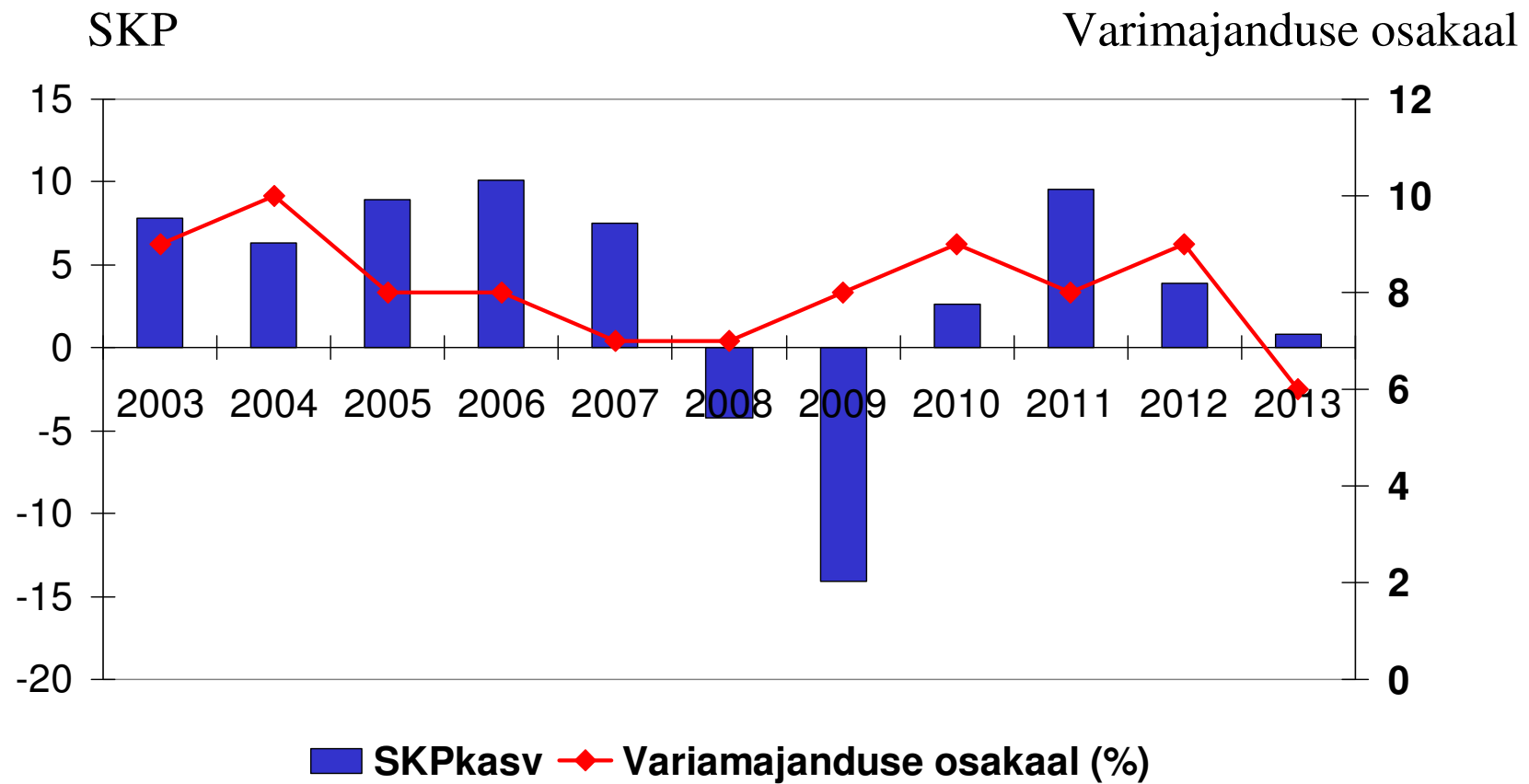

Maksudest kõrvalhoidmisega võideldakse/ei võidelda (2013, ettevõtjate hinnang)

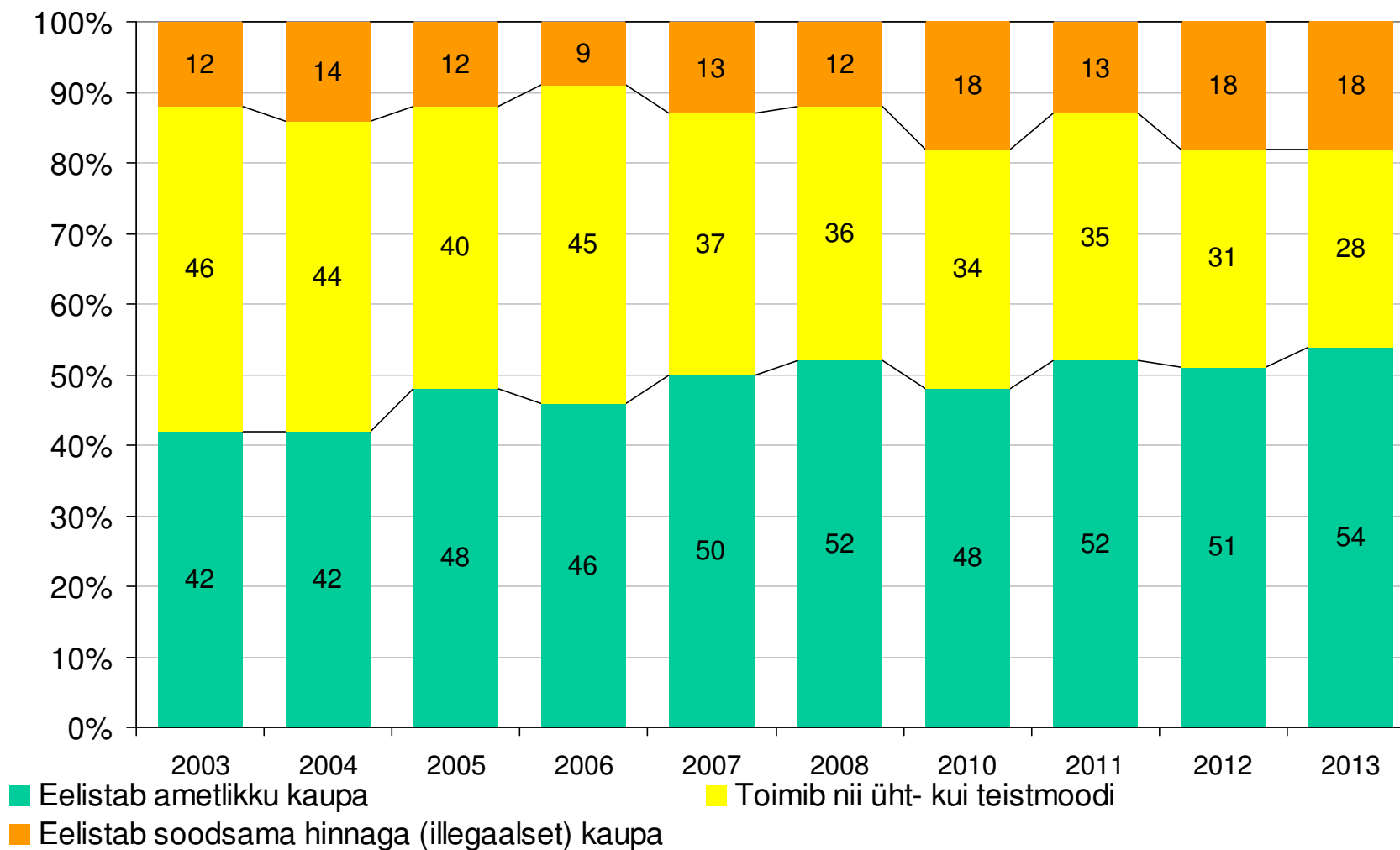

Eestil 2013. aastal IMD reitingus 60-st riigist 19. koht

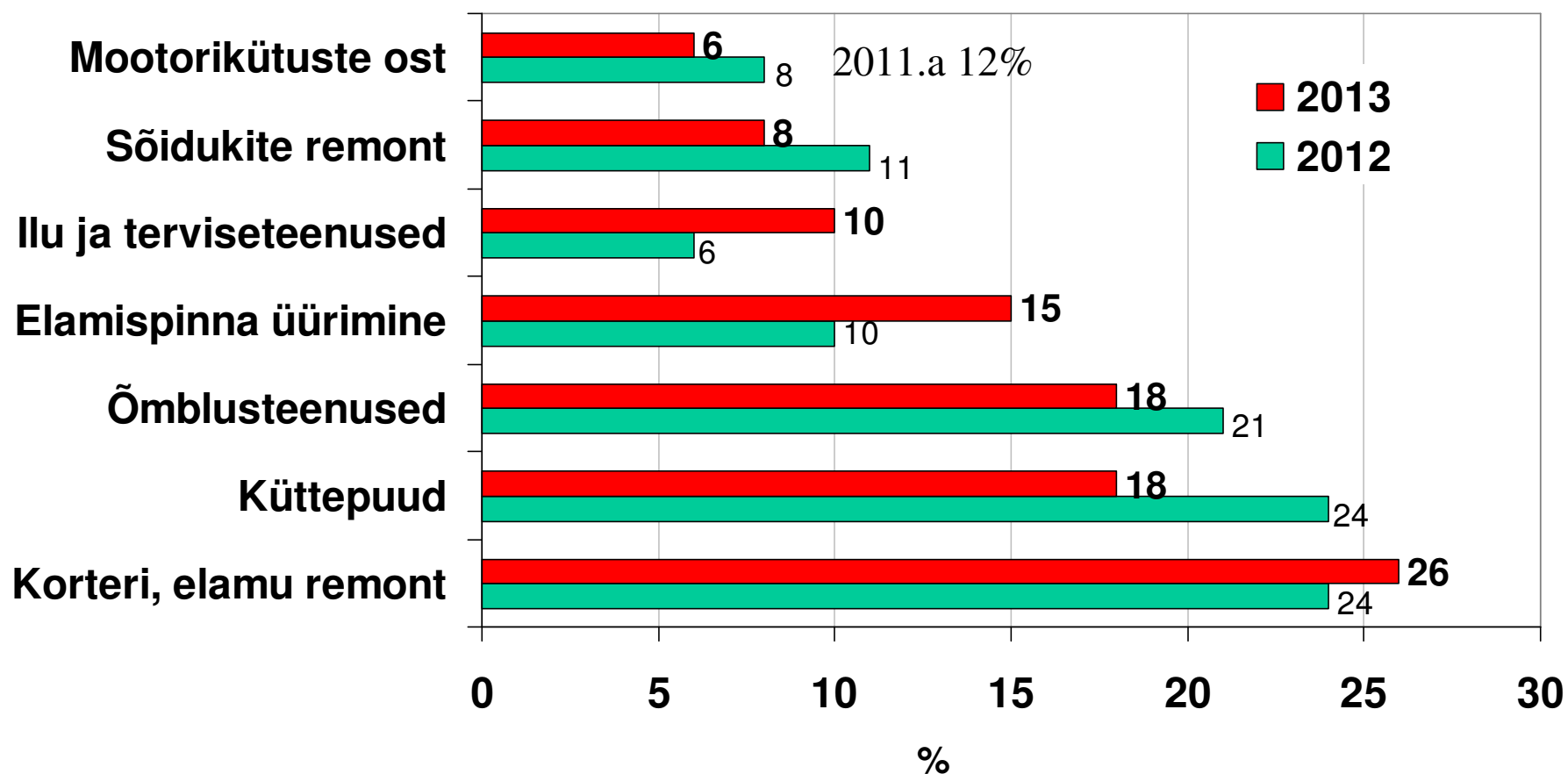
SKP kasv ja elanike hinnang varimajanduse osakaalule oma kulutustes (%)

Legaalsete või illegaalsete kaupade eelistamine (% vastanutest)

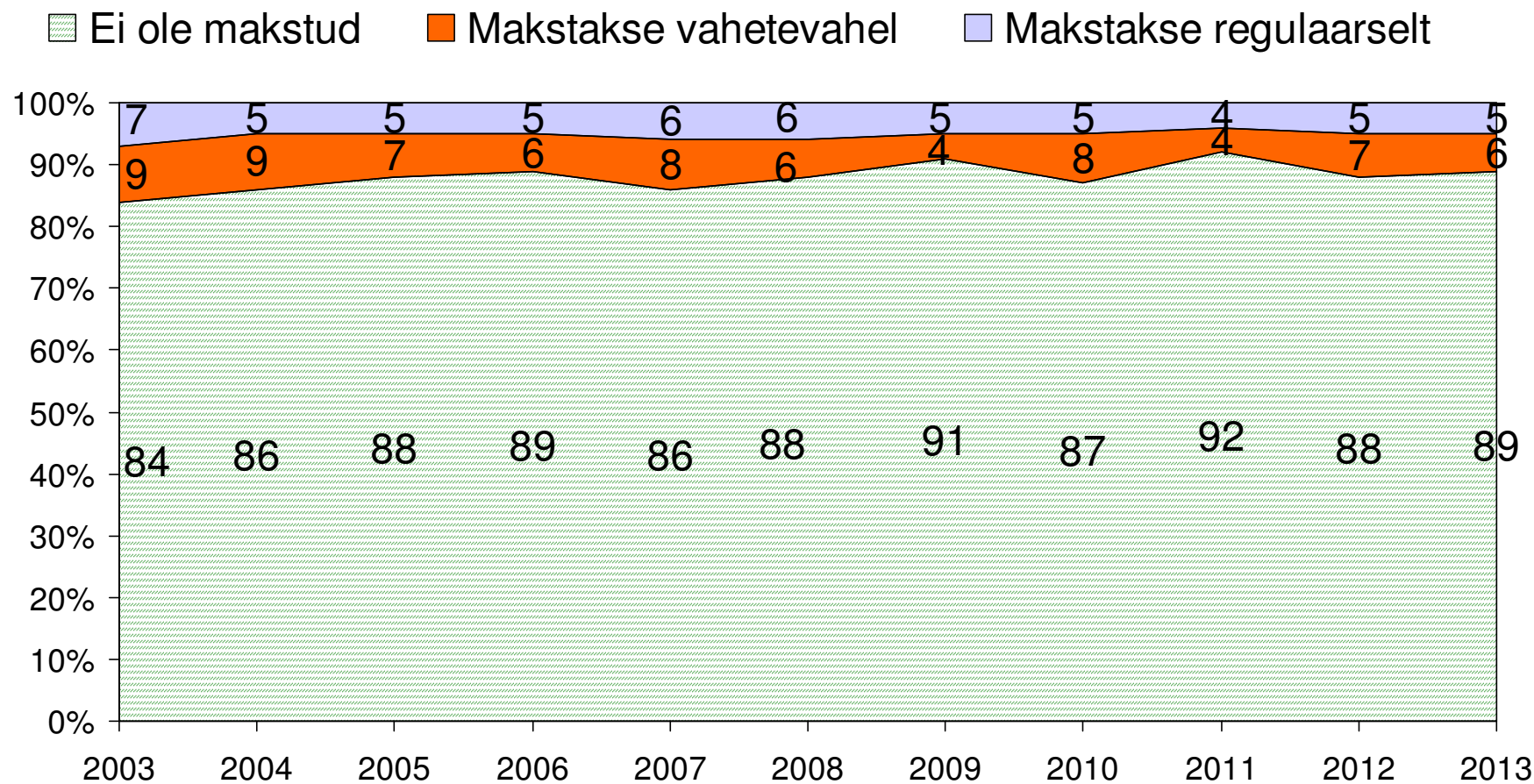
Mustalt turult kaupade/teenuste ostjate osakaal (% teenuse kasutajatest)

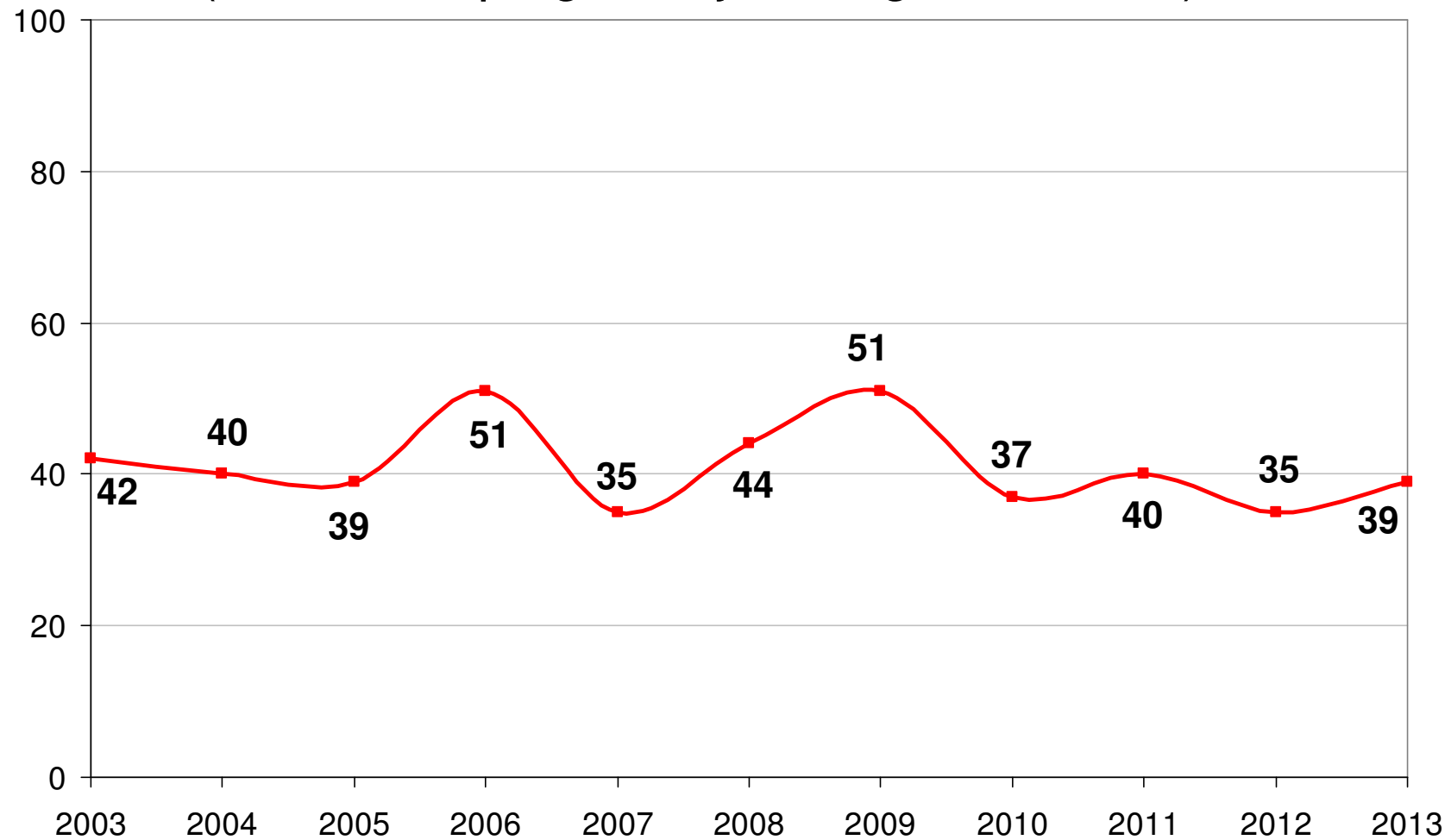

Ümbrikupalgad

Ümbrikupalga saamise sagedus (% töötajatest)

Ümbrikupalga osakaal töötasus (% ümbrikupalga saajate kogu töötasust)

ÜMBRIKUPALGAGA RAHULOLU

(% ümbrikupalga saajatest)

On rahul 49%

Ei ole rahul 28%

Ükskõik 23%

KUI EI NÕUSTUKS, KAS KAOTAKS TÖÖ?

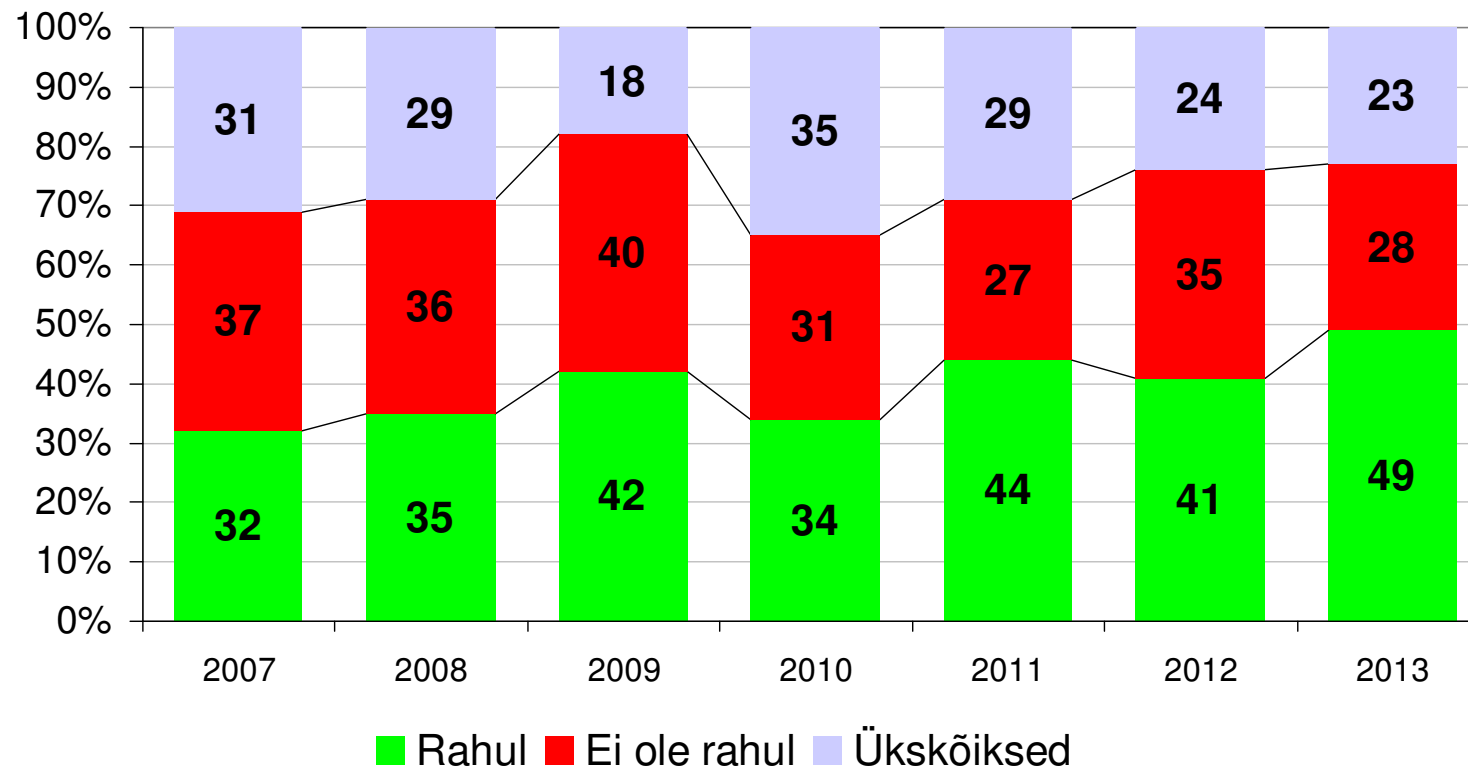
(% rahulolematutest
ümbrikupalga saajatest)

Jah, kaotaks 55%

Ei kaotaks 16%

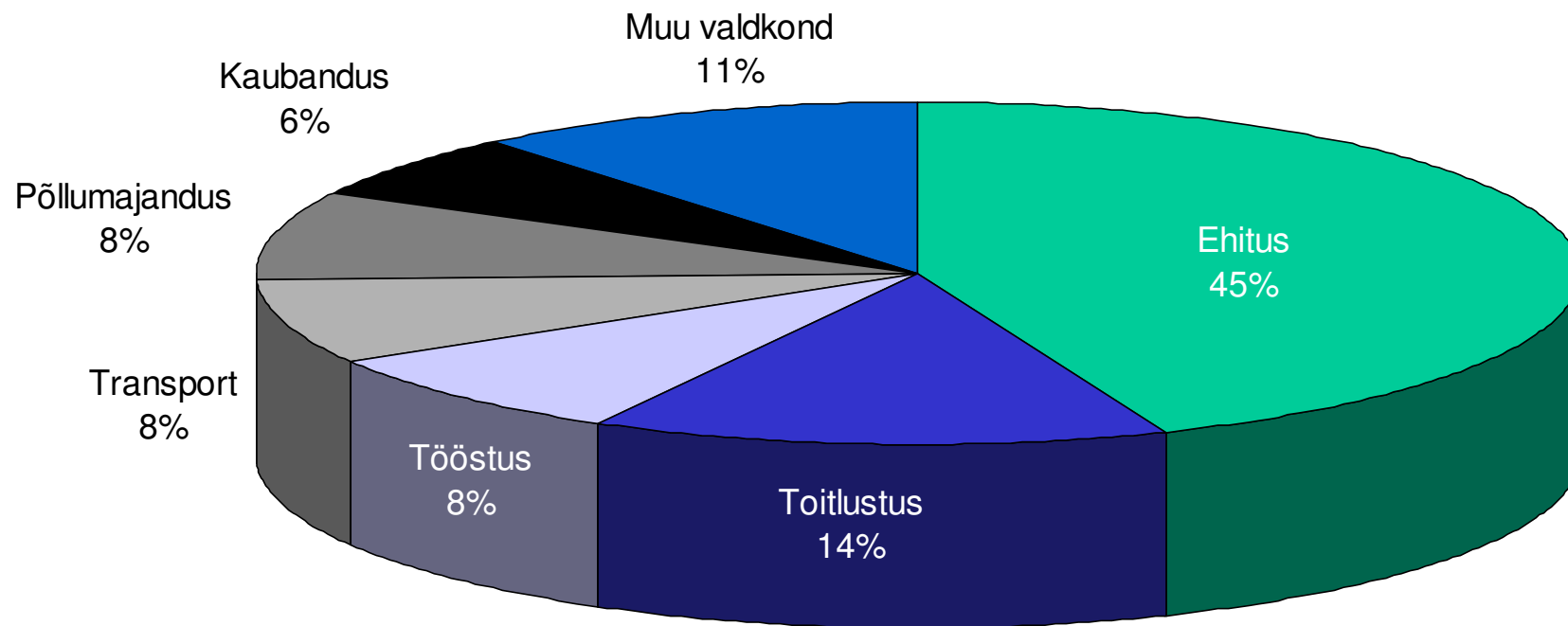
Ei oska öelda 29%

Ümbrikupalga saamisega rahulolu muutumine (% ümbrikupalga saajatest)

Ümbrikupalka saanute töökohad 2013

(% ümbrikupalga saajatest)

Elanike hinnang ümbrikupalga maksmisele (% töötajatest)

	2003	2010	2011	2012	2013
Pooldab	3	8	5	9	8
Ei poolda	89	72	77	75	76
Ei oska öelda	8	20	18	16	16
Kokku	100	100	100	100	100

Ümbrikupalga maksmisega rahulolematuse põhjused (% ümbrikupalga mittepooldajatest)

	2003	2011	2012	2013
Ümbrikupalga saajal puudub või väheneb ravi- ja pensionikindlustus	68	78	81	81
Ülekohtune ausate maksumaksjate ja ettevõtjate suhtes	59	68	65	69
Ümbrikupalga saajal puudub tööandja vastu seadusandlik kaitse	-	56	60	67
Riigile ei laeku makse, riik ei saa pakkuda teenuseid	45	65	64	65
Ümbrikupalga saajal on raskendatud pangast laenu võtmine	45	41	33	48

Ümbrikupalga pooldamise põhjendused (% ümbrikupalga pooldajatest)

	2006	2011	2012	2013
Eestis on töötajate maksukoormus liialt suur	-	70	72	67
See on vajalik ettevõtte ellujäämiseks	-	39	56	19
Töötaja saab nii kõrgemat palka	67	68	54	32
Eestis on ettevõtete maksukoormus liialt suur	54	59	51	57
Seadusandlus on ettevõtluseks ebasoodne	15	26	37	32
Riigil on raha niigi palju	24	37	16	40
Teised sama ala ettevõtted maksvad ka ümbrikupalka	8	18	9	4

Ümbrikupalga maksmisest tulenenud maksutulukaotused

2013. aastal

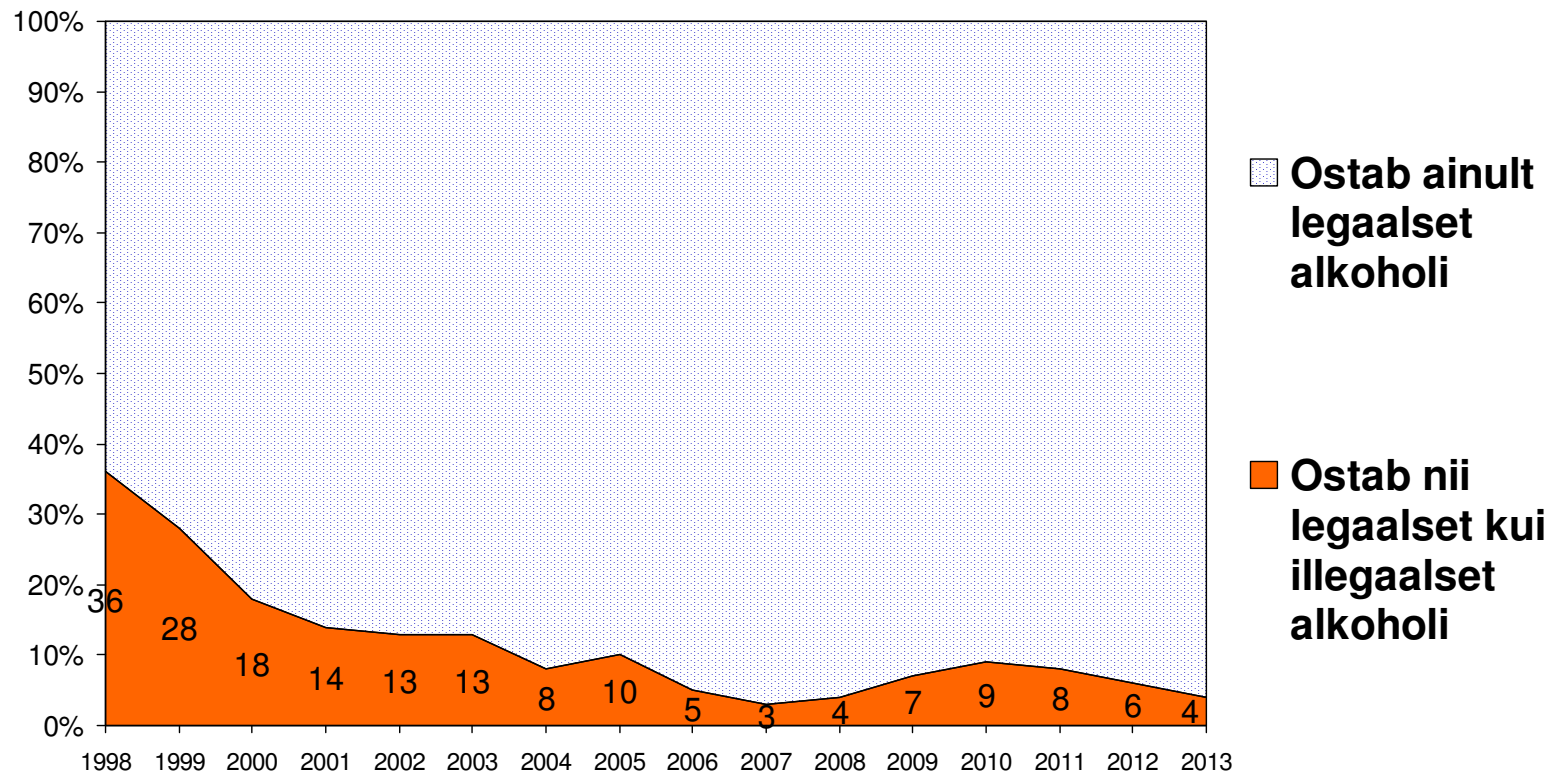
- Sotsiaalmaks 78,26 – 113,05 mln €
- Füüsilise isiku tulumaks 47,81 – 69,06 mln €

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Maksutulukaotus kokku, mln eurot	143,0	174,4	140,6	141,6	100,3	146,1	154,1

Illegaalse alkoholi ja tubaka turg

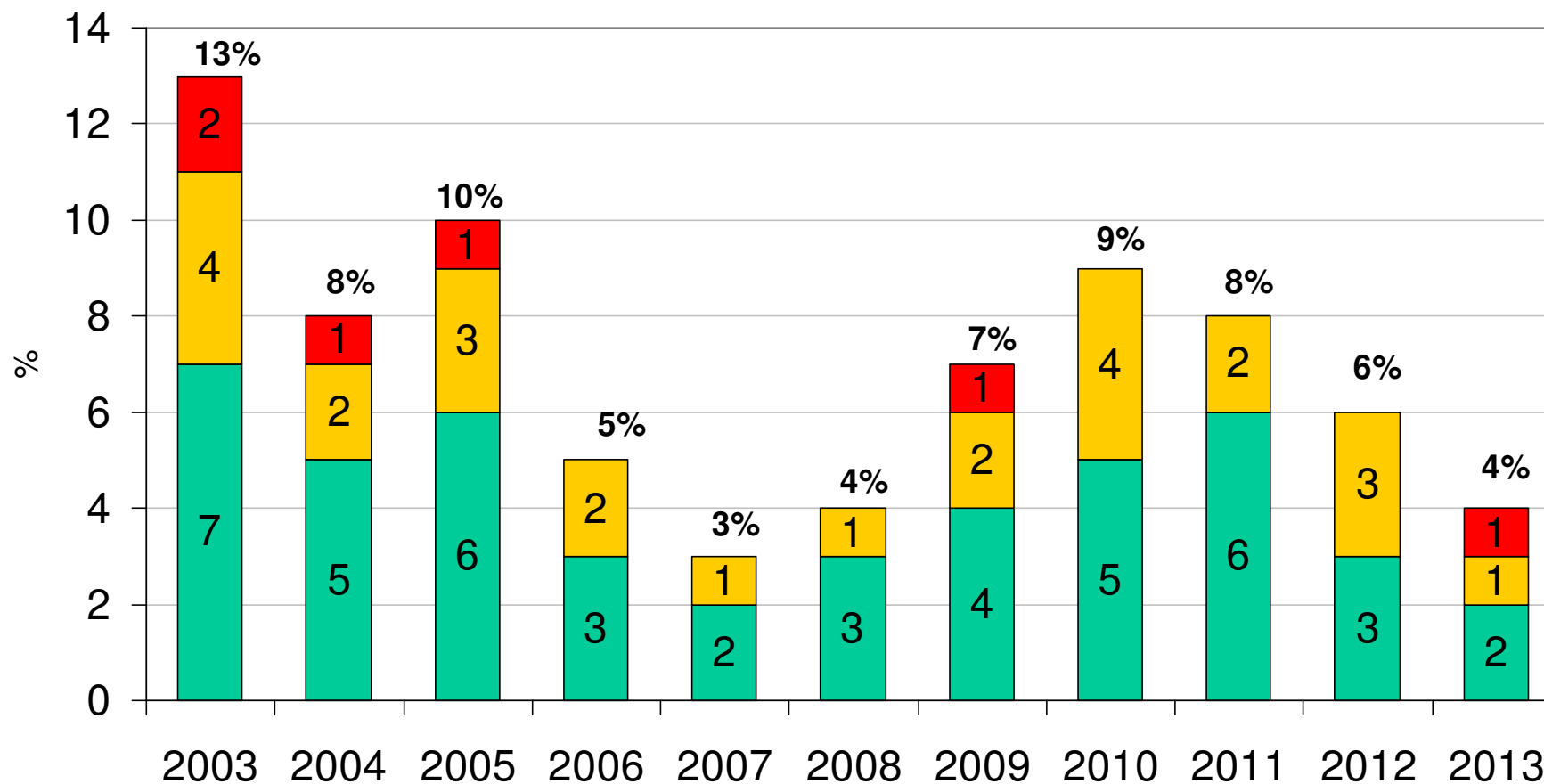
Legaalset või illegaalset alkoholi ostmise (% alkoholi tarbijatest)

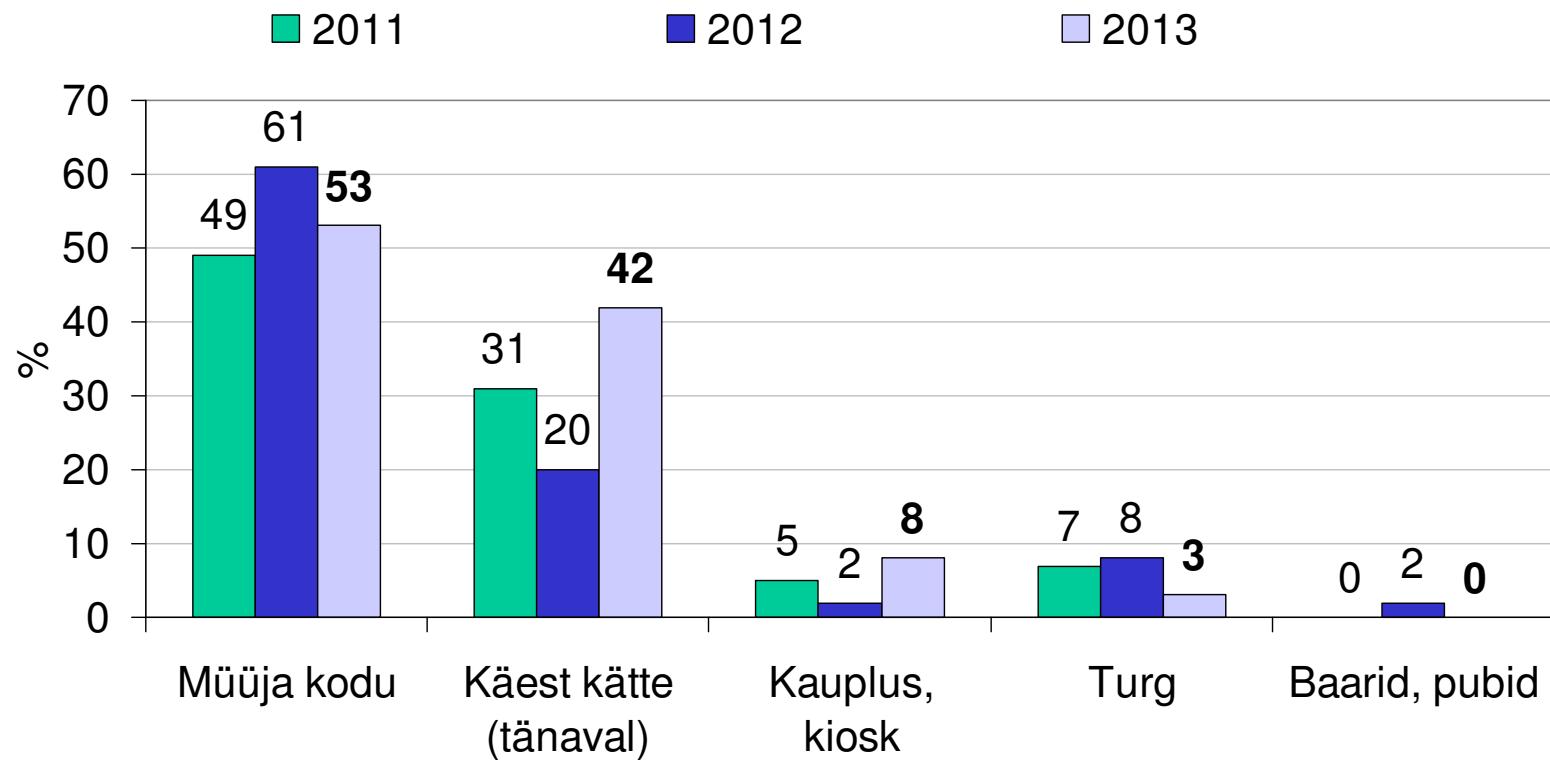
Salaalkoholi ostmise sagedus

(% alkoholi tarbijatest)

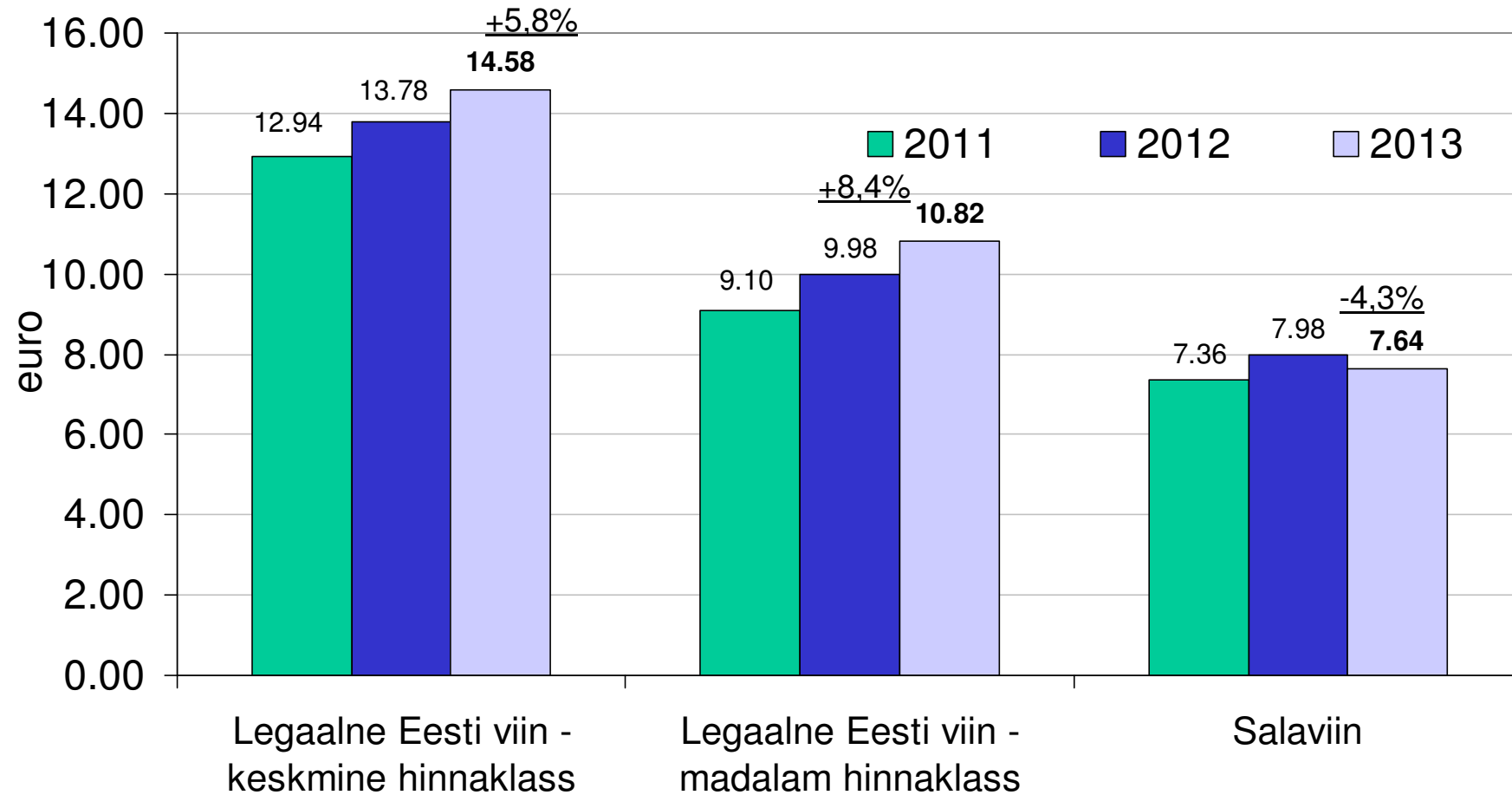
■ Ostis väga harva ■ Ostis vahetevahel ■ Ostis pidevalt

Illegaalse alkoholi ostukohad (% illegaalse alkoholi ostjatest)

Alkoholsete jookide keskmised hinnad (eurot liitri kohta)

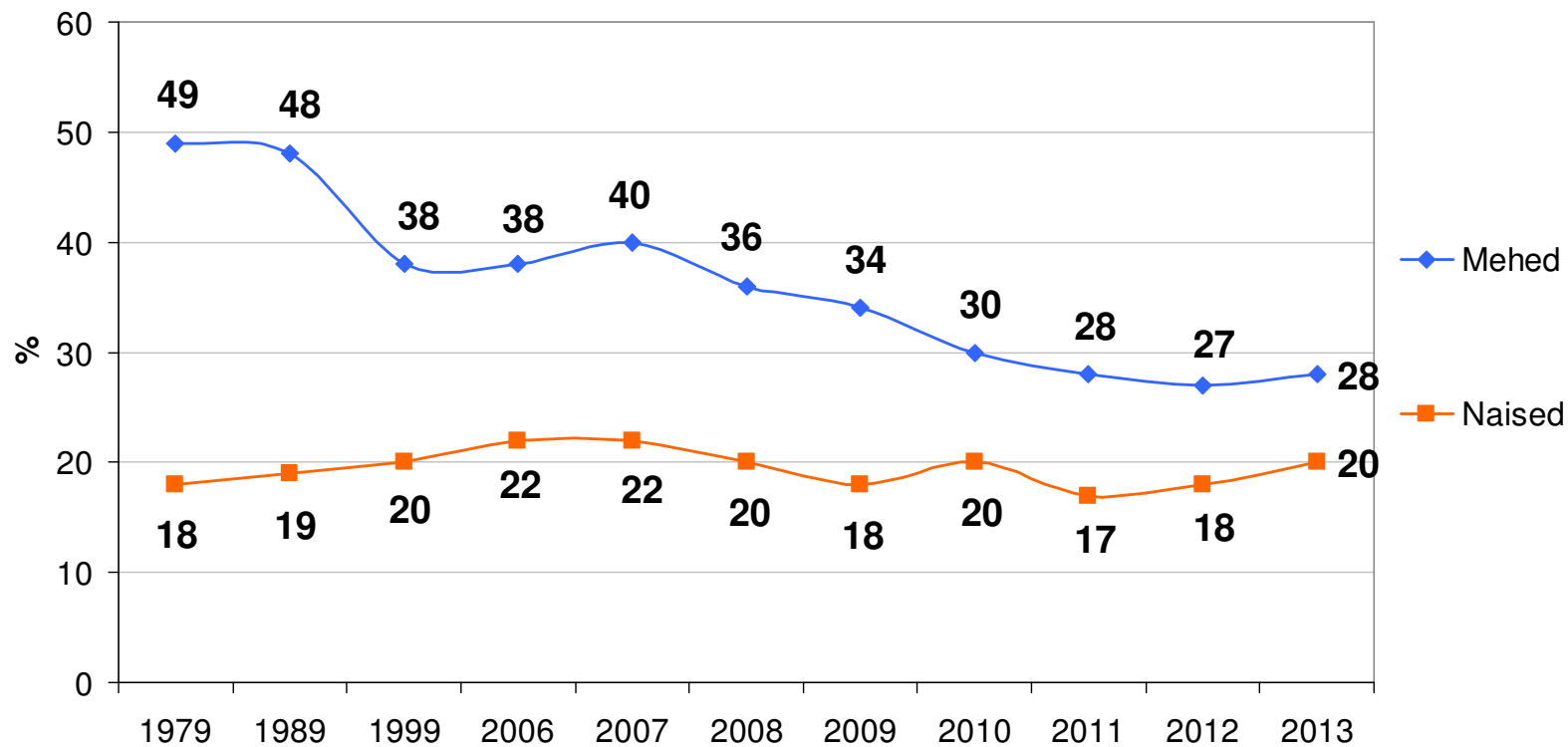
Alkoholi illegaalne turg ja arvestuslik maksutulukaotus

Illegaalse alkoholi mahud ja osakaal viinaturust on natukene vähenenud

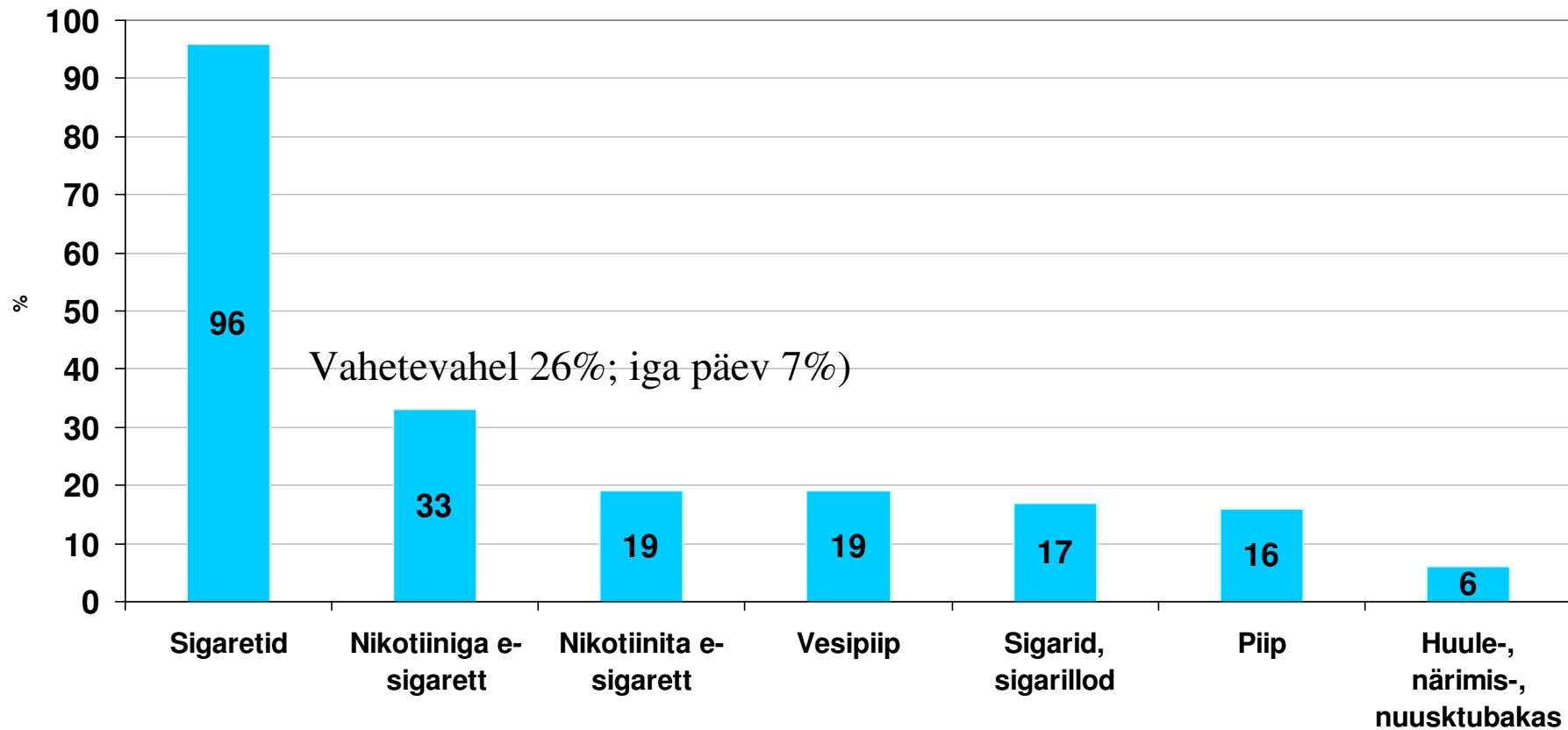
Illegaalse turu näitajad	2012	2013
Osakaal viina siseturumahus	20-24%	20-23%
Maht (mln liitrit)	1,6-2,0	1,5-1,9
Käive (mln eurot)	12,6-15,8	11,4-14,3
Maksutulukaotus (mln eurot)	ca 13,8	ca 13,4

Suitsetajate osakaal soo järgi

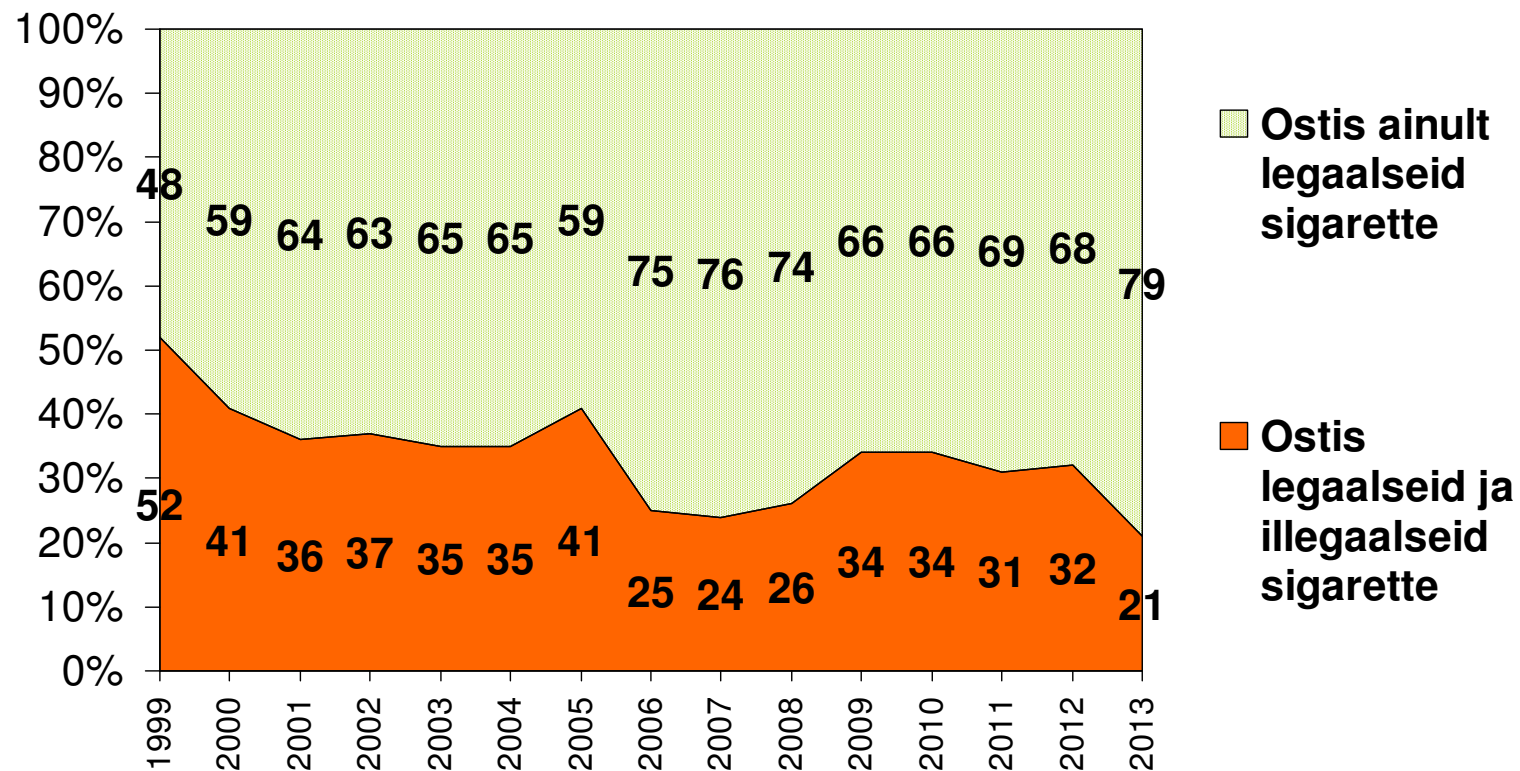
(% vastanutest)

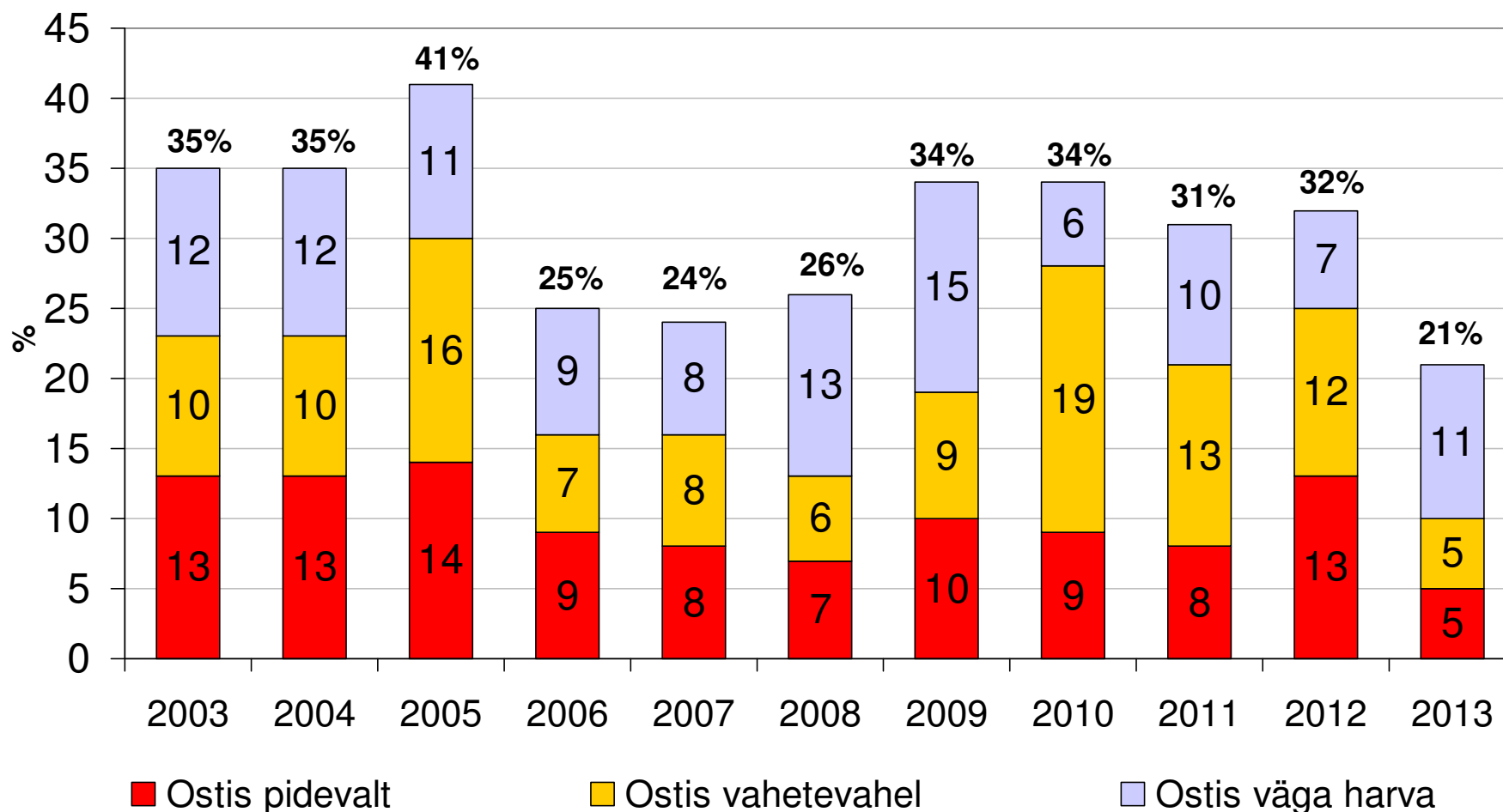
Sigaretide ja selle alternatiivide tarbimine 2013 (% suitsetanutest)

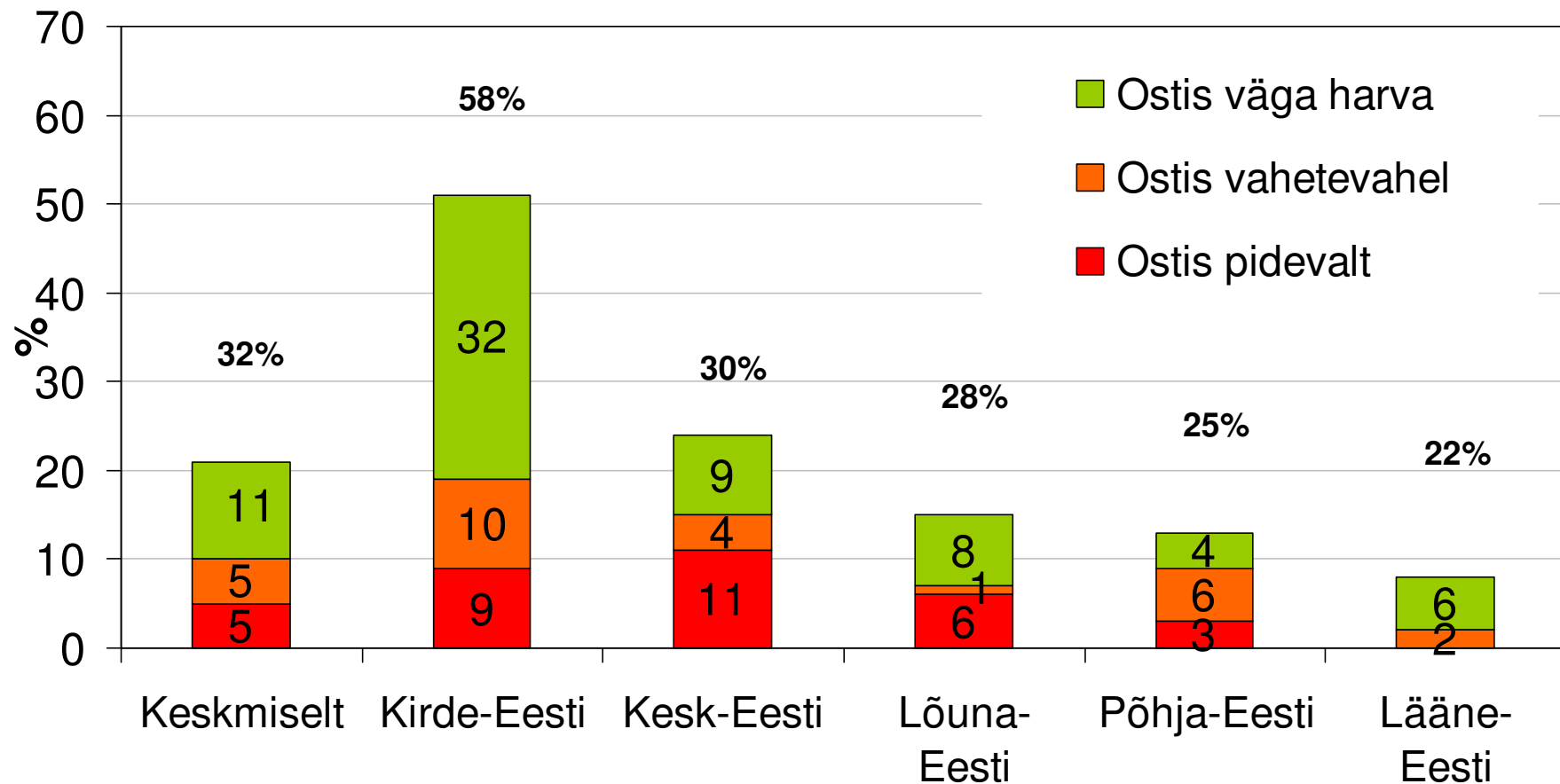
Legaalsete ja illegaalsete sigarettide ostmine (% suitsetajatest)

Salasigaretide ostmise sagedus (% suitsetajatest)

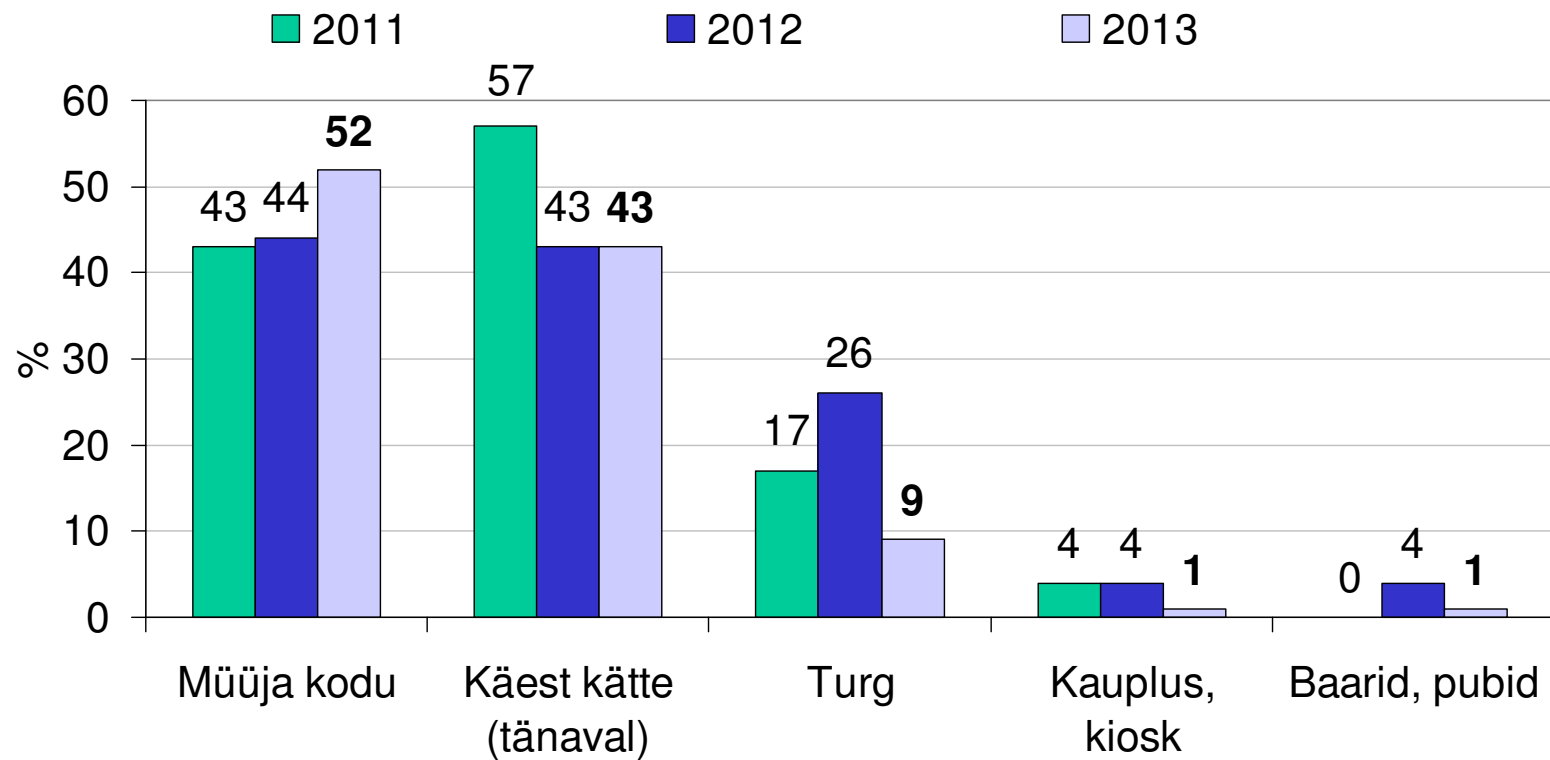

Illegaalsete sigarettide ostmise regioniti 2013 (% suitsetajatest)

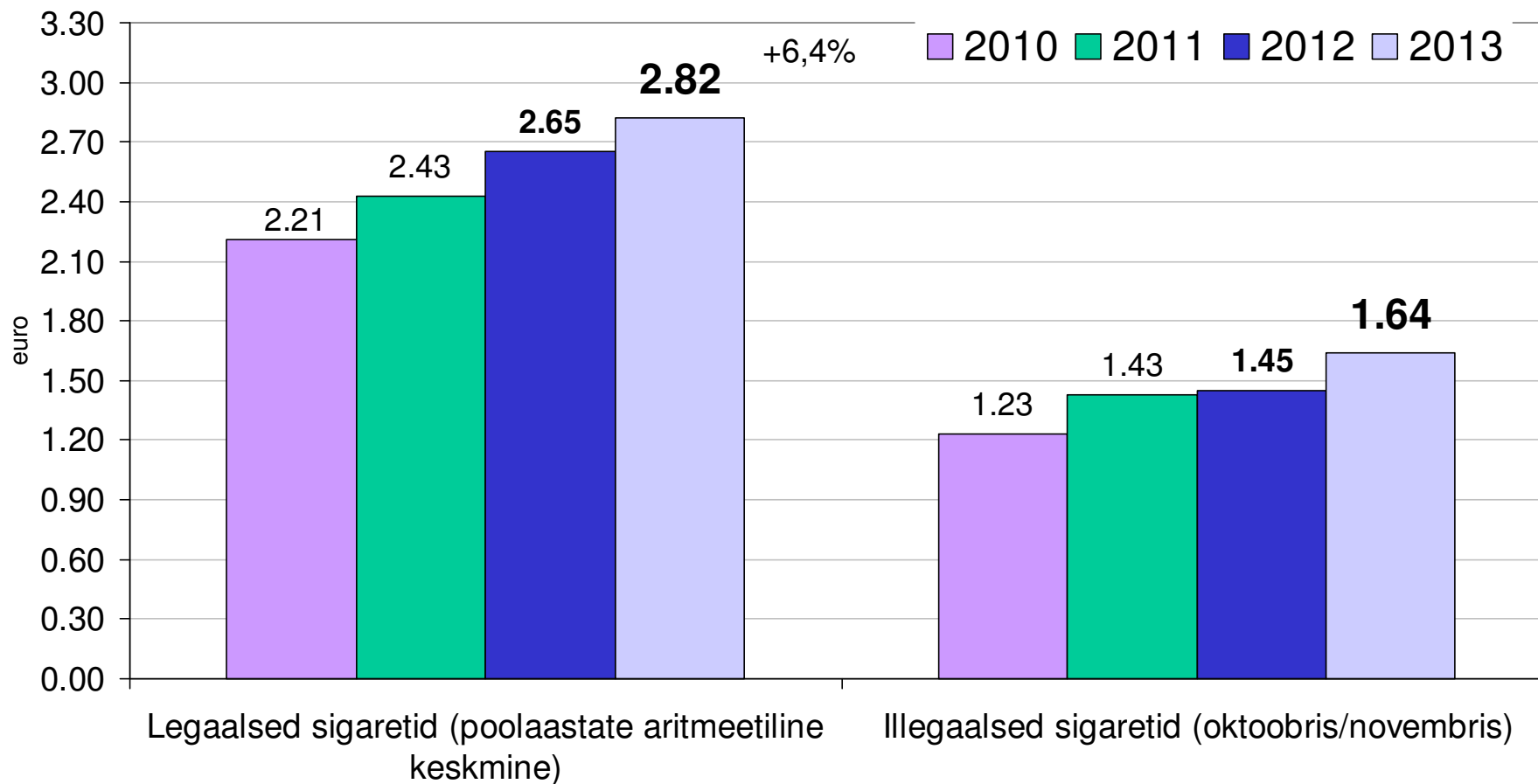

Illegaalsete sigarettide ostukohad

(% illegaalsete sigarettide ostjatest)

Sigarettide keskmised jaehinnad* (eurot/pakk)

*Legaalsete sigarettide hinna aluseks on maksumärkide statistika

Sigarettide illegaalne turg ja arvestuslik maksutulukaotus

Illegaalse turu koguseline maht ja ka osakaal kogu turust on märkimisväärselt vähenenud

Illegaalse turu näitajad	2012	2013
Osakaal siseturul	24-29%	21-25%
Maht (mld sigaretti)	0,57-0,73	0,46-0,53
Käive (mln eurot)	48,1-61,6	37,9-43,5
Maksutulukaotus (mln eurot)	ca 68,7	ca 59,7

Illegaalse alkoholi ja –tubakaturu võrdlev kokkuvõte

	Alkohol	Sigaretid
Illegaalse toote ostjad (tarbijatest)	4%*	21%*
Illegaalse turu maht	1,5-1,9 mln l	460-530 mln tk
Illegaalse turu osakaal siseturumahus	20-23%**	21-25%
Maksukaotus	13,4 mln €	59,7 mln €

*teadlikud tarbijad

**kogu tarbitud viinast (legaalne+illegaalne)